

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7943/2542

บริษัทโอเวอร์ซีส์ ซิปป์ แอนด์ เอเยนซีส์ จำกัด โจทก์ บริษัทเดลต้า มาริไทม์ จำกัด จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 222, ป.วิ.พ. มาตรา 87, พ.ร.บ.การกักเรือ พ.ศ. 2534 มาตรา 4

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญาเช่าเรือที่ไม่นำเรือที่โจทก์เข้าไปบรรทุกสินค้าตามวันเวลาที่ตกลงกับโจทก์ตามสัญญาเช่าเรือทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย โจทก์มีสิทธิเรียกร้องเอาจากจำเลยได้เพียงใดหรือไม่ ย่อมเป็นหน้าที่ของโจทก์ต้องนำสืบพิสูจน์ เว้นแต่หากโจทก์พิสูจน์ความเสียหายไม่ได้ตามที่เรียกร้องมาแล้ว ศาลก็มีอำนาจที่จะกำหนดค่าเสียหายเช่นที่ตามปกติย่อมเกิดขึ้นจากการที่จำเลยผิดสัญญาเช่าเรือได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 222 แต่ค่าเสียหายที่โจทก์จะได้รับก็ต้องอยู่ในเงื่อนไขสัญญาเช่าเรือด้วย หากโจทก์พิสูจน์ได้ว่าเสียหายไปจริง โจทก์ก็มีสิทธิได้รับค่าเสียหายไปตามจำนวนที่เรียกร้อง แต่ต้องไม่เกินกว่าค่าระวางโดยประมาณ ความรับผิดในค่าเสียหายคงมีแต่เฉพาะความเสียหายที่เกิดขึ้นตามปกติในการผิดสัญญาเท่านั้น การที่ผู้ว่าจ้างโจทก์ซึ่งไม่ได้เป็นคู่สัญญาเช่าเรือได้ทำสัญญากับบริษัทผู้ซื้อสินค้าว่า หากผิดสัญญาจะต้องถูกปรับในอัตราร้อยละ 30 ของราคาซื้อขายกันหรือไม่นั้น ย่อมเป็นพฤติการณ์พิเศษ ซึ่งจำเลยมีอาจคาดเห็นได้ว่ามีข้อตกลงเช่นนั้น โจทก์ย่อมไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบค่าเสียหายที่เกิดจากพฤติการณ์พิเศษส่วนนี้ได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 222 วรรคสอง การที่โจทก์ได้ทำสัญญาเช่าเรือจากจำเลยย่อมก่อให้เกิดโจทก์มีสิทธิเรียกร้องเกี่ยวกับเรือ ในการที่จะยื่นคำร้องต่อศาลขอให้กักเรือไว้ไม่ให้เดินทางออกจากท่าได้ด้วยเหตุที่จำเลยผิดสัญญาเช่าเรือตาม พ.ร.บ.การกักเรือ พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ซึ่งถือเป็นการดำเนินการเพื่อให้เป็นประกันในการที่จะบังคับให้จำเลยชำระหนี้ค่าเสียหายอันเกิดจากการที่จำเลยผิดสัญญาเช่าเรือ

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ว่า เมื่อประมาณปลายเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๐ บริษัทฟิงเซง (เอช.เค) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด ว่าจ้างโจทก์ให้ขนส่งสินค้าน้ำตาลบรรจุกระสอบจำนวน ๑,๙๐๐ เมตริกตัน จากท่าเรือกรุงเทพหรือท่าเรือแหลมฉบัง หรือท่าเรือศรีราชา ไปยังท่าเรือเมืองไปไประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่เนื่องจากโจทก์ไม่มีเรือเป็นของตนเอง จึงติดต่อขอเช่าเรือจากจำเลย โดยเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๐ โจทก์ทำสัญญาเช่าเรือ "มรกต" ให้บรรทุกสินค้าน้ำตาลดังกล่าวข้างต้นในอัตราค่าระวาง ๑๙ ดอลลาร์สหรัฐต่อเมตริกตัน กำหนดบรรทุกสินค้าลงเรือในระหว่างวันที่ ๒๔ ถึง ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๐ แต่เมื่อถึงกำหนดจำเลยผิดสัญญาโดยนำเรือมรกตไปบรรทุกสินค้าปูนซีเมนต์ของผู้เช่ารายอื่นแทน ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายในการที่สินค้าไปถึงท่าเรือปลายทางล่าช้าทำให้เจ้าของผู้ขายสินค้าต้องจ่ายค่าปรับแก่ผู้รับสินค้า (ผู้ซื้อ) ในอัตราร้อยละ ๓๐ ของราคาสินค้า คิดเป็นเงินจำนวน ๑๗๑,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ ค่าเบี้ยประกันภัยสินค้าเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ และค่าเช่าเรือลำใหม่ซึ่งต้องจ่ายค่าระวางเรือเพิ่มขึ้นประมาณ ๑๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๙๑,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นเงินไทยตามอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๐ ในอัตรา ๑ ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ ๓๖.๗๕ บาท เป็นเงิน ๖,๙๒๓,๗๕๐ บาท และจำเลยต้องรับผิดชอบค่าดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี

ของต้นเงินจำนวนดังกล่าวนับตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๐ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๐ เป็นเวลา ๓๘ วัน เป็นเงิน ๕๔,๐๖๒.๑๕ บาท เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๐ โจทก์ได้ยื่นคำร้องต่อ ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ขอหักเรือมรกดของจำเลยตาม พ.ร.บ.การกักเรือ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งในวันเดียวกัน ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ได้มีคำสั่งให้หักเรือมรกด เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ทำการปิดหมายกักเรือไว้บน เรือมรกด ตามคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๔๙๓๙/๒๕๔๐ ของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ในการที่โจทก์ ร้องขอหักเรือมรกดดังกล่าว ทำให้โจทก์ต้องเสียค่าธรรมเนียมกักเรือ ค่าขึ้นศาล และค่าใช้จ่ายใน การกักเรือเป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท และค่าทนายความ ๑๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยต้องรับผิดชอบให้ แก่โจทก์ด้วย รวมเป็นค่าเสียหายทั้งสิ้น ๗,๒๗๗,๘๑๒.๑๕ บาท ขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน ๗,๒๗๗,๘๑๒.๑๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๖,๙๒๙,๗๕๐ บาท นับจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ระหว่างพิจารณา คู่ความยื่นคำร้องร่วมกันขอให้โอนคดีนี้ไปพิจารณาพิพากษาที่

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้พิจารณาแล้วมี คำสั่งอนุญาตให้โอนคดีนี้ไปพิจารณาที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔๖ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง พิจารณายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ต่อ ศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริง เบื้องต้นฟังได้ว่า เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๐ บริษัทฟิงเซง (เอช. เค) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด ว่าจ้าง โจทก์ขนส่งน้ำตาลบรรจุกระสอบจำนวน ๑,๙๐๐ เมตริกตัน จากท่าเรือกรุงเทพ หรือท่าเรือ แหลมฉบัง หรือท่าเรือศรีราชาไปยังท่าเรือไปไห่ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๐ โจทก์จึงทำสัญญาเช่าเรือมรกดของจำเลย โดยให้จำเลยนำเรือมรกดไปบรรทุก สีนค้าน้ำตาลดังกล่าวลงเรือในระหว่างวันที่ ๒๔ ถึง ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๐ แต่จำเลยผิดสัญญามีได้ นำเรือมรกดไปบรรทุกสินค้าน้ำตาลตามกำหนดดังกล่าว โดยจำเลยอ้างว่าเครื่องรับส่งวิทยุทางไกล ของเรือมรกดชำรุด ต้องรออะไหล่จากประเทศสิงคโปร์เพื่อนำไปเปลี่ยนให้เรียบร้อยก่อน เพราะ หากไม่มีเครื่องรับส่งวิทยุทางไกลแล้วเรือมรกดไม่อาจออกแล่นในทะเลหลวงเป็นระยะทางไกล ๆ ได้ เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๐ จำเลยนำเรือมรกดไปบรรทุกสินค้าน้ำตาลที่ท่าเรือที่มีผู้ว่าจ้างให้ขนส่ง ไปยังท่าเรือกัมโปสม ประเทศกัมพูชา และได้ขนส่งสินค้าน้ำตาลบรรทุกลงเรือมรกดเสร็จในวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๐ แต่ในวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๐ ได้มีหมายกักเรือมรกดไม่ให้เดินทางออกจาก ท่าเรือกรุงเทพตามคำร้องของโจทก์ในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๔๙๓๙/๒๕๔๐ ของศาลแพ่ง กรุงเทพใต้ มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการเดียวว่า โจทก์มีสิทธิเรียกร้องให้ จำเลยชำระค่าเสียหายได้เพียงใดหรือไม่เท่านั้น ที่โจทก์อุทธรณ์ว่า การที่

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางวินิจฉัยว่าสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายของ โจทก์ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขสัญญาเช่าเรือ "เจนคอน" (Gencon) ตามที่ระบุไว้เป็นเงื่อนไข ซึ่ง เงื่อนไขสัญญาเช่าเรือ "เจนคอน" ข้อ ๑๒ เรื่องการชดเชยค่าเสียหายที่ระบุไว้ว่า "การชดเชยสำหรับการ ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญา ความเสียหายที่พิสูจน์แล้วไม่เกินค่าระวางโดยประมาณ" นั้น เป็น การวินิจฉัยนอกฟ้องนอกประเด็น เพราะไม่ปรากฏว่าจำเลยให้การต่อสู้คดีว่า การเช่าเรือมรกดอยู่ ภายใต้อนุสัญญาเช่าเรือ "เจนคอน" โดยเฉพาะข้อ ๑๒ แต่อย่างใด เป็นกรณีที่ศาลหยิบยกขึ้น วินิจฉัยเอง จึงไม่ชอบด้วยบทบัญญัติว่าด้วยการทำคำพิพากษาตาม ป.วิ.พ. นั้น เห็นว่า ตามคำฟ้อง และทางนำสืบของโจทก์นั้น โจทก์กล่าวอ้างว่า โจทก์ได้ทำสัญญาเช่าเรือมรกดจากจำเลยตาม

สัญญาเช่าเรือ จำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญาจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ แต่เมื่อปรากฏว่ามีข้อตกลงในสัญญาเช่าเรือไว้ให้สัญญาเช่าเรื่อนี้อยู่ภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเรือ "เจนคอน" ด้วยแล้ว ดังนั้น แม้จำเลยมิได้ให้การต่อสู้ถึงความรับผิดชอบของจำเลยไว้ว่าจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขสัญญาเช่าเรือ "เจนคอน" โดยจำเลยให้การต่อสู้เพียงว่า โจทก์ไม่ใช่ผู้เช่าเรือมรกด แต่เป็นเพียงนายหน้าหรือตัวแทน หากโจทก์เสียหายก็คงมีเฉพาะที่ไม่ได้ค่านายหน้า หากใช้ต้องเสียหายจากการที่จำเลยผิดสัญญาเช่าดังกล่าวอ้างของโจทก์เท่านั้นก็ตาม จำเลยก็ยังมีสิทธิที่จะนำสืบว่าตามสัญญาเช่าเรือที่โจทก์อ้างมีข้อตกลงอะไรบ้าง เพราะหากศาลวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่โจทก์และจำเลยนำสืบมาฟังได้ว่า โจทก์เป็นผู้เช่าเรือมรกดจากจำเลย มิใช่เป็นเพียงนายหน้าหรือตัวแทนแล้ว การที่จะพิจารณาว่าโจทก์และจำเลยมีความผูกพันกันอย่างไรก็ต้องเป็นไปตามข้อตกลงในสัญญาเช่าเรือที่ทำต่อกันไว้แน่นอน เมื่อข้อตกลงในสัญญาเช่าเรือระบุว่า สัญญาเช่าเรื่อนี้อยู่ภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเรือ "เจนคอน" แล้ว การที่จำเลยนำสืบถึงสัญญาเช่าเรือ "เจนคอน" เพื่อให้เห็นว่าสัญญาเช่าเรือ "เจนคอน" มีข้อกำหนดอะไรบ้างก็ย่อมกระทำได้ ดังนั้น การที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางหยิบยกเงื่อนไขในสัญญาเช่าเรือ "เจนคอน" ข้อ ๑๒ ขึ้นมาแล้ววินิจฉัยถึงความรับผิดชอบของโจทก์และจำเลยที่เป็นคู่กรณีว่าจะมีต่อกันเพียงใดนั้น ย่อมเป็นการชอบแล้ว มิใช่เป็นการวินิจฉัยนอกฟ้องนอกประเด็นดังที่โจทก์อุทธรณ์ ส่วนที่โจทก์อุทธรณ์ว่า ที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางวินิจฉัยตามสัญญาเช่าเรือ "เจนคอน" ข้อ ๑๒ ระบุว่า "การชดใช้สำหรับการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามสัญญานี้ ความเสียหายที่พิสูจน์แล้วจะไม่เกินจำนวนค่าระวางโดยประมาณ" ว่าโจทก์พิสูจน์ความเสียหายไม่ได้ จึงถือไม่ได้ว่าค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องเป็นความเสียหายพิสูจน์แล้วเป็นการไม่ถูกต้อง เพราะเมื่อพิจารณาถ้อยคำในภาษาอังกฤษที่ว่า "๑๒. Indemnity : Indemnity for non-performance of this Charterparty, proved damages, not exceeding Estimated amount of freight" นั้นแปลว่า "ค่าชดเชยสำหรับการไม่ชำระหนี้ตามสัญญาเช่าเรื่อนี้ ค่าเสียหายที่พิสูจน์ได้ไม่เกินค่าระวางโดยประมาณ" มีความหมายอยู่ ๒ นัย หากมีความหมายเพียงว่า โจทก์จะต้องพิสูจน์ความเสียหายให้ได้เสียก่อน จำเลยจึงจะต้องชดใช้ให้ดังที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางวินิจฉัยไม่ เพราะเจตนารมณ์ของสัญญาเช่าเรือ "เจนคอน" ข้อ ๑๒ มีขึ้นเพื่อเป็นการลงโทษฝ่ายผิดสัญญาเช่าเรือ ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๒๑๕ แห่ง ป.พ.พ. ซึ่งให้ศาลกำหนดค่าสินไหมทดแทนได้ตามที่เห็นสมควรในกรณีที่ฝ่ายถูกเรียกร้องละเลยไม่ชำระหนี้ตามสัญญา แต่ถ้าฝ่ายเรียกร้องพิสูจน์ความเสียหายที่แท้จริงได้ ก็ต้องชดใช้ตามที่พิสูจน์ได้นั้น เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติแล้วว่า จำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญาเช่าเรือมรกดที่ไม่นำเรือมรกดไปบรรทุกสินค้าตามวันเวลาที่ตกลงกับโจทก์ตามสัญญาเช่าเรือ ตามคำวินิจฉัยของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ซึ่งผลแห่งการที่จำเลยผิดสัญญาดังกล่าว โจทก์ย่อมได้รับความเสียหายและมีสิทธิที่จะเรียกร้องเอาจากจำเลยได้โดยชอบ แต่ความเสียหายที่โจทก์เรียกร้องกล่าวอ้างมาตามฟ้องนั้น โจทก์จะมีสิทธิเรียกร้องได้เพียงใดหรือไม่ ย่อมเป็นหน้าที่ของโจทก์ต้องนำสืบพิสูจน์ให้ได้ความเช่นนั้น เว้นแต่หากโจทก์พิสูจน์ความเสียหายไม่ได้ตามที่เรียกร้องมาแล้ว ศาลก็มีอำนาจที่จะกำหนดค่าเสียหายเช่นที่ตามปกติย่อมเกิดขึ้นจากการที่จำเลยผิดสัญญาเช่าเรือได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๒๒ แต่ทั้งนี้ไม่ว่าค่าเสียหายที่โจทก์จะพึงได้รับจากการที่ศาลเป็นผู้กำหนดให้ในกรณีที่โจทก์พิสูจน์ความเสียหายตามที่เรียกร้องไม่ได้ หรือหากโจทก์สามารถพิสูจน์ความเสียหายที่เรียกร้องได้ตาม

ฟ้อง ค่าเสียหายที่โจทก์จะได้รับก็ต้องอยู่ในเงื่อนไขสัญญาเช่าเรือ "เจนคอน" ข้อ ๑๒ ด้วย โดย
ค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องมานั้น ไม่ว่าถ้อยคำภาษาอังกฤษที่ว่า "proved damages" ที่โจทก์
อุทธรณ์แปลว่า "ค่าเสียหายที่พิสูจน์ได้" ไม่ใช่แปลว่า "ค่าเสียหายที่พิสูจน์แล้ว" ดังเช่นจำเลยแปล
ก็ตาม ก็หามีความหมายแตกต่างกันไม่ คือโจทก์มีหน้าที่ต้องพิสูจน์ความเสียหายที่เรียกร้องมาตาม
ฟ้อง หากพิสูจน์ได้ว่าเสียหายไปจริง โจทก์ก็มีสิทธิได้รับค่าเสียหายไปตามจำนวนที่เรียกร้อง แต่
ต้องไม่เกินกว่าค่าระวางโดยประมาณเท่านั้น ส่วนที่โจทก์อุทธรณ์ว่า โจทก์สามารถพิสูจน์
ความเสียหายที่เรียกร้องได้ เพราะเมื่อจำเลยผิดสัญญาไม่นำเรือมรกดไปบรรทุกสินค้า เป็นเหตุให้
ผู้ว่าจ้างโจทก์ซึ่งเป็นผู้ขายสินค้าผิดสัญญาต่อผู้ซื้อสินค้า บริษัทฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์
จำกัด ผู้ว่าจ้างโจทก์แจ้งให้โจทก์รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายและโจทก์ได้ชำระค่าเสียหายแล้วตามใบ
เรียกเก็บเงินและใบรับเงิน แม้โจทก์ไม่มีหลักฐานการส่งเงินมาแสดงก็เพียงพอให้รับฟังว่า โจทก์ได้
ชำระค่าเสียหายเท่ากับค่าปรับร้อยละ ๓๐ ของราคาซื้อขายเป็นจำนวนเงิน ๑๗๑,๐๐๐
ดอลลาร์สหรัฐ ค่าประกันภัยจำนวน ๑๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ และค่าที่จ่ายค่าระวางเรือลำใหม่
เพิ่มขึ้นอีก ๑๘,๔๐๓ ดอลลาร์สหรัฐ (ตามฟ้องเป็นจำนวน ๑๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ) นั้น เห็นว่า แม้
โจทก์จะมีหลักฐานใบเรียกเก็บเงินและใบรับเงินมาแสดงเพื่อให้เห็นว่า โจทก์ได้รับความเสียหาย
จากการผิดสัญญาของจำเลยจึงทำให้โจทก์ต้องชำระค่าเสียหายให้แก่บริษัทฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด ผู้ว่าจ้างโจทก์เป็นเงินรวม ๑๙๑,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ ก็ตาม แต่ก็เป็นกรณำสืบ
ลอย ๆ ว่า โจทก์ยอมชำระเงินค่าเสียหายตามที่บริษัทฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด
เรียกร้องมาโดยไม่ปรากฏหลักฐานว่าบริษัทฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด ได้รับ
ความเสียหายเป็นจำนวนดังกล่าวจริง เสมือนหนึ่งว่าเป็นการจ่ายเงินไปตามอำเภอใจ กล่าวคือ
สำหรับค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องในส่วนค่าระวางที่เพิ่มขึ้นนั้น โจทก์อุทธรณ์ว่า เหตุที่โจทก์
ชำระเงินค่าระวางเพิ่มขึ้นให้แก่บริษัทฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด เป็นจำนวน
๑๘,๔๐๓ ดอลลาร์สหรัฐ เพราะได้คำนวณแล้วเห็นว่ามิมีเหตุผล เมื่อเอาจำนวนดังกล่าวเป็นตัวตั้ง
หารด้วยจำนวนสินค้า ๑,๙๐๐ เมตริกตันแล้ว ค่าระวางเพิ่มขึ้นเมตริกตันละ ๙.๖ ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่ง
เป็นไปตามภาวะการณ์ตลาดในขณะนั้น เนื่องจากไม่มีเรือเดินทางไปประเทศสาธารณรัฐประชาชน
จีน จึงเป็นโอกาสให้เจ้าของเรือลำใหม่มีอำนาจต่อรองสูง แม้จะทราบว่าคุณโก่งราคา แต่เพื่อให้สินค้า
ส่งไปถึงมือผู้ซื้อตามสัญญา บริษัทฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด จึงตกลงจ่าย
ค่าระวางที่เพิ่มขึ้นนั้น เห็นว่า เป็นกรณีที่โจทก์ยอมจ่ายค่าระวางที่เพิ่มขึ้นให้ไปโดยความเห็นของ
โจทก์เองว่าเป็นการสมควรตามที่บริษัทฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด เรียกร้อง ทั้ง ๆ ที่
ไม่มีหลักฐานใด ๆ มายืนยันว่าได้มีการว่าจ้างให้ขนส่งสินค้าหรือมีการเช่าเรือลำใหม่เพื่อ
ขนส่งสินค้าในอัตราค่าระวางเท่าใด จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่าการจ่ายค่าระวางเพิ่มขึ้นตามจำนวน
ที่โจทก์กล่าวอ้างไปจริง ส่วนค่าเสียหายที่โจทก์อ้างว่าโจทก์ต้องรับผิดชอบชำระค่าเสียหายให้แก่บริษัท
ฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด ที่ต้องถูกบริษัทผู้ซื้อสินค้าปรับอัตราร้อยละ ๓๐ ของราคา
ซื้อขาย เป็นเงินจำนวน ๑๗๑,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ จำเลยจึงต้องรับผิดชอบใช้ให้โจทก์นั้น เห็นว่า แม้
จะรับฟังว่าโจทก์ต้องเสียหายจากการที่จำเลยผิดสัญญาเช่าเรือมรกด เป็นเหตุให้บริษัทฟิงเซง
(เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด ผู้ว่าจ้างโจทก์ต้องถูกปรับเป็นเงินจำนวน ๑๗๑,๐๐๐
ดอลลาร์สหรัฐ ดังเช่นที่โจทก์อุทธรณ์ก็ตาม แต่ความรับผิดชอบในค่าเสียหายที่จำเลยผู้ผิดสัญญาจะ
ต้องรับผิดชอบใช้ให้แก่โจทก์นั้น ก็คงมีแต่เฉพาะความเสียหายที่เกิดขึ้นตามปกติในการผิดสัญญาเท่านั้น
แต่การที่บริษัทฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด ผู้ว่าจ้างโจทก์จะได้ทำสัญญากับบริษัทผู้ซื้อ

สินค้าว่าหากผิดสัญญาจะต้องถูกปรับในอัตราร้อยละ ๓๐ ของราคาซื้อขายกันหรือไม่นั้น ย่อมเป็นพฤติการณ์พิเศษเพราะบริษัทฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด มิได้เป็นคู่สัญญาเช่าเรือมรกดจากจำเลย ซึ่งจำเลยย่อมมีอาจคาดเห็นได้ว่ามีข้อตกลงเช่นนั้น ทั้งตามสัญญาเช่าเรือที่โจทก์ให้จำเลยนำเรือมรกดไปบรรทุกสินค้านั้น ก็มีได้ระบุว่าเป็นสินค้าของบริษัทฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด แต่อย่างใด และจากทางนำสืบของโจทก์ก็ไม่ได้ความว่า โจทก์ได้บอกให้จำเลยทราบถึงข้อตกลงดังกล่าวเลย เช่นนี้โจทก์ย่อมไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบค่าเสียหายดังกล่าวซึ่งเป็นค่าเสียหายที่เกิดจากพฤติการณ์พิเศษส่วนนี้ได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๒๒ วรรคสอง สำหรับค่าเสียหายที่เป็นค่าประกันภัยจำนวน ๑๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ ในการที่บริษัทฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด ต้องจ่ายให้แก่บริษัทประกันภัยในการประกันภัยสินค้าที่จะต้องขนส่งโดยเรือมรกดของจำเลยนั้น ทางนำสืบของโจทก์ได้ความแต่เพียงว่า บริษัทฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด ได้ทำประกันภัยสินค้าที่บรรทุกโดยเรือมรกดตามสำเนากรมธรรม์ประกันภัยทางทะเลเท่านั้น แต่เอกสารดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏว่าจำนวนเบี้ยประกันภัยที่บริษัทฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด ต้องจ่ายเป็นจำนวนเท่าใด คงระบุแต่เพียงทุนประกันภัยจำนวน ๕,๐๘๙,๐๐๐ ดอลลาร์ฮ่องกง เท่านั้น เมื่อโจทก์ไม่มีหลักฐานใด ๆ มาแสดงให้เห็นว่าบริษัทฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด ได้จ่ายค่าเบี้ยประกันภัยสินค้าเป็นจำนวนตามที่โจทก์เรียกร้องและเหตุใดจึงไม่ได้รับคืนเมื่อไม่มีการขนส่งสินค้าโดยเรือมรกดตามที่ระบุในกรมธรรม์ประกันภัยทางทะเล ทำให้โจทก์ต้องเสียหายเนื่องจากต้องจ่ายค่าเสียหายในส่วนค่าเบี้ยประกันภัยไปตามที่บริษัทฟิงเซง (เอช. เค.) ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด เรียกร้องดังที่โจทก์กล่าวอ้าง การที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางไม่กำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ให้แก่โจทก์ จึงเป็นการชอบแล้ว ส่วนที่โจทก์อุทธรณ์เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการที่โจทก์ยื่นคำร้องขอพักเรือมรกดของจำเลยรวม ๓๐๐,๐๐๐ บาท ว่าเป็นค่าเสียหายที่จำเลยต้องชำระให้แก่โจทก์ด้วยเหตุที่จำเลยผิดสัญญาเช่าเรือด้วยนั้น เห็นว่า การที่โจทก์ได้ทำสัญญาเช่าเรือมรกดจากจำเลย ย่อมก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องเกี่ยวกับเรือมรกดในการที่จะยื่นคำร้องต่อศาลขอให้พักเรือมรกดไว้ไม่ให้เดินทางออกจากท่าได้ด้วยเหตุที่จำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญาเช่าเรือมรกดตาม พ.ร.บ. การกักเรือ พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ ซึ่งถือเป็นการดำเนินการเพื่อให้เป็นประกันในการที่จะบังคับให้จำเลยชำระหนี้ค่าเสียหายอันเกิดจากการที่จำเลยผิดสัญญาเช่าเรือมรกด โจทก์ย่อมมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในส่วนนี้จากจำเลย แต่ที่โจทก์กล่าวอ้างว่าโจทก์ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการร้องขอพักเรือมรกดรวมทั้งค่าทนายความจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท พยานโจทก์เบิกความลอย ๆ ว่าโจทก์ต้องจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวไปโดยมิได้มีใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานอื่นใดมาแสดง ข้อเท็จจริงจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า โจทก์ต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนที่โจทก์กล่าวอ้างจริง ส่วนค่าประกันความเสียหายที่โจทก์ต้องวางต่อศาลจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท นั้น หากไม่มีความเสียหายใด ๆ เกิดขึ้นแก่จำเลยในการที่โจทก์ขอพักเรือมรกดแล้วโจทก์ย่อมมีสิทธิได้รับคืน โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกค่าประกันดังกล่าวจากจำเลย อย่างไรก็ตาม การที่จำเลยไม่นำเรือมรกดไปบรรทุกสินค้าให้โจทก์ตามสัญญาเช่าเรือจำเลยจึงเป็นฝ่ายผิดสัญญา ผลแห่งการที่จำเลยผิดสัญญาเช่าเรือดังกล่าวย่อมเห็นได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหาย และในเบื้องต้นโจทก์ย่อมมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าเสียหายซึ่งตามปกติย่อมเกิดจากการผิดสัญญานั้นได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๒๒ วรรคแรก ดังนั้น แม้โจทก์จะนำสืบไม่ได้แน่นอนว่าโจทก์ได้เสียหายในส่วนค่าระวางที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการขนส่งสินค้าโดยเรือลำอื่น และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการร้องขอพักเรือมรกดของจำเลยเป็นจำนวนตามที่โจทก์เรียกร้องดังวินิจฉัยมาแล้ว

ก็ตาม เมื่อฟังได้ว่าจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญาแล้ว ศาลย่อมมีอำนาจใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายในส่วนดังกล่าวให้แก่โจทก์ได้ตามสมควร การที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางมิได้กำหนดค่าเสียหายให้แก่โจทก์เลยแล้วพิพากษายกฟ้องนั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งตามพฤติการณ์แห่งรูปคดี เห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายให้จำเลยชดใช้แก่โจทก์เป็นเงินจำนวน ๓๕๐,๐๐๐ บาท อุทธรณ์ของโจทก์ฟังขึ้นบางส่วน พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชำระเงินแก่โจทก์จำนวน ๓๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ.

องค์คณะ

พินิจ เพชรรุ่ง · สุรินทร์ นาควิเชียร · จรัญ หัตถกรรม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/7943/2542>